

Udržitelnost je výzva

Rozhovor s Ivetou Královou

Astronom Petr Michalík:
O záračném vesmíru

Na návštěvě: foodora
barevná a různorodá

Restaurace AROMA DOCK
láká na chutě i design

S .pepper. fieldem na cestě
za nejlepším pepřem světa

Šárka

Nastal čas

žít v náručí přírody.

by **CRESTYL**

sarkabycrestyl.cz

Na jaro a nové začátky

Jana Gerhátová
Community Manager DOCK

Milé čtenářky, milí čtenáři,

první letošní vydání nemohu vzhledem k dynamické době, ve které žijeme, a událostem, které nás v následujícím roce čekají, začít jinak než motivační výzvou: „Pojďme místo kopání příkopů stavět mosty.“

Ať už pro vás bude pod stavbou vašeho pomyslného mostu ukryto cokoli, vězte, že i malá lávka přes potok může znamenat velkou změnu.

Budu ráda, pokud i vám stránky 10. vydání komunitního magazínu DOCK přinesou tu správnou inspiraci měnit věci a hledat cesty k pozitivním změnám, novým objevům nebo i jen malým osobním radostem. Věřím, že ten správný impuls vám mohou dodat například rozhovory s výjimečnými osobnostmi, jako jsou Iveta Králová ze Saint-Gobain, jejíž most nás přibližuje k udržitelnějšímu přístupu nás samých k sobě, ke svému okolí a zejména k životnímu prostředí, nebo Petr Michálek, který přeneseně staví mosty do dalekého vesmíru a popularizuje tak vědu, se kterou se neseťkáváme na každém kroku.

To ovšem není zdaleka vše! Listujte magazínem dál, objevujte a bavte se.

DOCK

KOMUNITNÍ
MAGAZÍN

Vydavatel CRESTYL real estate, s.r.o., www.crestyl.com
Šéfredaktor Jana Gerhátová, jana.gerhatova@crestyl.com
Redakce Kateřina Hábová – MIUZA s.r.o.
Grafický design Monika Tkáčová – MIUZA s.r.o.
Zlom Sára Hlásenská, Zuzana Valášková – MIUZA s.r.o.
Ilustrace Alžběta Vaculíková – MIUZA s.r.o.
Tisk KODIAK print s.r.o.

Datum vydání: 2. 4. 2024
Náklad: 700 ks

Ceny uvedené u produktů jsou platné k datu uzavěrky magazínu, tedy k 15. 3. 2024.

DOCK by **CRESTYL**

Někdy s hlavou v oblacích, jindy s nohama ve vodě, ale vždy myslíme na Zemi ♥
Magazín DOCK tiskneme na 100% recyklovaný papír s ekocertifikáty EcoLabel, Der Blaue Engel a FSC® vyrobený v české Papírně Aloisov.

VÝZVA PRO VÁS

Chcete nám něco vzkázat, měli byste nápad na novou rubriku či téma, které vás zajímá, nebo byste se dokonce rádi stali součástí magazínu DOCK prostřednictvím článku či rozhovoru?

OZVĚTE SE NÁM!

Vaše zprávy, pochvaly či podněty ke zlepšení si rádi přečteme na e-mailu

jana.gerhatova@crestyl.com

ESG známé i neznámé

Aby si tuto modrou planetu mohly užívat kromě nás i generace našich potomků, měli bychom se k ní chovat zodpovědně. Nepoužívat igelitové tašky, třídit odpad a šetřit vodu – to už celkem umíme. Ale co ty velké budovy kolem nás, místa, kde žijeme a pracujeme? Z čeho jsou a jak jejich výstavba a údržba ovlivňuje životnost Země? A jak se k tomu všemu staví firmy, které je vlastní či provozují? O tom jsme si povídali s **Ivetou Královou, Architectural Project Manager/Chairman of CZGBC v SAINT-GOBAIN CONSTRUCTION PRODUCTS CZ a.s.**, lídrem v moderním a udržitelném stavebnictví sídlícím v DOCK IN TWO.

V souvislosti s uhlíkovou stopou a jejím snižováním se často skloňuje i termín cirkulární ekonomika. Jak blízký je Vám tento koncept?

Opakované využití surovin je jednou z řady našich priorit. Umíme nabídnout zpětný odběr skla, máme recyklační technologii na sádkartonové desky, umíme zužitkovat skelné vlákno. Není to jednoduché, protože zdaleka ne všichni umí rozebrat stavbu na součástky a roztřídit je jako LEGO, ale učí se to. Snažíme se být napřed a ukazovat, co umíme, už nyní, i když víme, že poptávka po recyklaci našich produktů přijde třeba až za pět let. Není výjimkou, že přijdeme s nějakou novinkou, produktem nebo technologií, ale trh ani odborníci na to neslyší. Po pár letech si ale vzpomenou a my jsme připraveni. Příkladem jsou třeba EPD (Environmentální prohlášení o produktu, podrobný průkaz produktu o jeho vlivu na životní prostředí, pozn. red.): mluvili jsme o nich už před 15 lety, ale nikdo se nechtal. Stříh, situace se změnila a my jsme rádi, že je můžeme zákazníkům s klidným svědomím nabídnout. Dnes je takto certifikovaných více než 80 % našich výrobků a do roku 2030 bude certifikovaný každý.

Zároveň se, jak je to jen možné, snažíme nahrazovat přírodní suroviny. Díky tomu, že závod v Horních Počápech, kde se vyrábí sádkarton, stojí vedle elektrárny, nahrazujeme sádrovec energosádrovcem, který vzniká při odsíření emisí z elektrárny. Když to přezenu, hodíme si to přes plot, a nahradíme tím původní surovinu. Děje se spousta dílčích věcí, které jsou ale podstatné pro celý obrázek naší Skupiny.

Zůstanme ještě na chvíli u České rady pro šetrné budovy, kterou považují za skvělou platformu inspirace a sdílení. Co znamená členství v ní pro Vaši společnost i pro Vás osobně, nejen v roli předsedkyně představenstva?

Skupina Saint-Gobain je zakládajícím členem české rady a podobně tomu je i v ostatních zemích, kde působí. Česká rada pro šetrné budovy je členem Světové rady pro šetrné budovy. Členství a aktivní zapojení do jejího fungování nám dává příležitost potkávat se s partnery, kteří stejně jako my považují cestu šetrného stavebnictví za správnou a jedinou dlouhodobě udržitelnou. Díky tomu máme přehled, kam se náš obor a obory související ubírají nebo kde jsou problémy. Nemalujeme si to na růžovo: jde o téma široké a navázané na řadu dalších aspektů, včetně legislativní opory. Rada je pro nás komunitou, kde sbíráme informace, a díky níž můžeme ovlivňovat aktuální dění. Pro zachování efektivity v radě funguje sedm pracovních skupin, z nichž ta nejnovější se zaměřuje na dřevostavby. Asi nemusím doplňovat, že její vznik kvitují, protože dřevostavby jsou důležitým tématem, které si žádá mnohem větší prostor i pozornost veřejné správy, která je v mnohém rezistentní.

Sama jsem přes deset let aktivní ve skupině Zdravé vnitřní prostředí. Donedávna jsem totiž působila v Ecophonu, jedné z dceřiných společností Skupiny Saint-Gobain, která se soustředí na prostorovou akustiku. Baví mě spolupracovat, hledat společná řešení, pořádat workshopy vysvětlující, proč se akustice věnovat a jak.

Moje předsednictví je velkou výzvou: být obklopená zajímavými lidmi z oboru, mít vedle sebe majitele různých společností. Učím se a je to obrovská zkušenost a zároveň pocta. Nesmím usnout na vavřínech a musím být maximálně připravená za všech okolností. I díky tomu mám potřebu se neustále vzdělávat, rozšiřovat si perspektivy a učit se, protože člověk neví všechno. Dotýkám se různých témat, objevuji souvislosti, abych byla co nejméně zaskočená, a vše pak přináším do naší společnosti, protože i na globální úrovni vedeme diskuse dotýkající se udržitelnosti z různých úhlů pohledu.

Jak si podle Vašich zkušeností jako Česká republika stojíme v přístupu k udržitelnosti a odpovědnému chování ve srovnání se světem? Sdílíme jako jednotlivci přesvědčení, že je třeba něco dělat a ideálně začít u sebe, a umíme to následně promítat do každodenního fungování míst, kde pracujeme? Anebo se za každou cenu stavíme na zadní a děláme to jen proto, že se to má, nebo dokonce musíme?

Pro jednotlivce je ESG tak neuchopitelným pojmem, že se musí dívat na konkrétnosti – od drobností jako je třídění odpadu,

Poprvé jsme se potkaly v jedné z pracovních skupin České rady pro šetrné budovy sdružující společnosti, které považují udržitelnost za jednu z charakteristik svého podnikání. U Skupiny Saint-Gobain tomu určitě není jinak. Jak ale k udržitelnosti přistupujete konkrétně?

Saint-Gobain je nadnárodní skupinou s francouzskými kořeny, která má v České republice 14 výrobních závodů a téměř 4500 zaměstnanců. Udržitelnost a šetrné stavebnictví ve Skupině rezonují už řadu let a jsou pro ni globálně i lokálně důležité. Udržitelnosti se soustředěně věnujeme na úrovni výkonnosti a složení našich materiálů i výroby a výrobních procesů a aspekty šetrného stavebnictví zavádíme nejen při výzkumu a vývoji nových výrobků, ale třeba i při dopravě a ve spolupráci s dalšími partnery napříč dodavatelsko-odběratelským řetězcem.

Právě logistika, která má z pohledu emisí CO₂ velké dopady, je dobrým příkladem konkrétních opatření, která zavádíme. Potřebujeme k nim ale součinnost se zákazníky a obchodními partnery, což může být, a taky někdy bývá, oříšek. Chceme po nich, aby se chovali podobně jako my a dokládali nám potřebná data, ale vesměs se nám to opravdu daří. V závodě na výrobu sádkartonových desek Rigips v Horních Počápech jsme například vybudovali železniční vlečku ze závodu na vlakové nádraží a materiál posíláme po kolejích místo kamiony. Předcházela tomu ale složitá jednání a komunikace s odběrateli, aby na změnu přístupu kývli. Při propočtu vyprodukovaných emisí CO₂ jsme zjistili, že takovým opatřením nejen snižujeme zátěž silnic a jednou vlakovou soupravou nahrazujeme 40 kamionů, ale ušetříme 350 tun CO₂ ročně. V jiných závodech došlo například k optimalizaci tras závozu a dodacích lhůt, abychom dospěli ke snížení emisí. I v těchto případech bylo důležité mluvit se zákazníky, aby věděli, proč to děláme a v čem spočívá přínos pro ně. Promítá se to například v EPD certifikátech – čím kratší trasa závozu, čím bližší zdroj surovin, tím lépe pro výrobce i odběratele.

Saint-Gobain Isover je dodavatelem řešení pro zelené střechy. Minerální izolace Cultilen se používá nejen pro ozelenění střech, ale i pro intenzivní pěstování zeleniny ve sklenicích.

přes neplýtvání vodou, až třeba po uvědomění si dopadů fast fashion. Skupina vždy zmůže více než jednotlivec, ale ten návyk a jeho předávání dál, třeba našim dětem, je klíčový. Ve firemní rovině dostávají tyto návyky podobu určitých pravidel, která se postupně zpříšňují – a zase od třídění odpadu až po šetrné energiemi a vodou prostřednictvím spínačů a spořičů. Byli jsme zvyklí na hojnost, a najednou se situace mění. Docházejí suroviny, a my musíme začít přemýšlet jinak. Firmy si to uvědomují a přicházejí se šetrnějšími přístupy ke všemu. Není divu, že jsme trochu vystrašení. Je to výzva.

Chybí nám mladá generace lidí, která už v tom šetrném, ekologickém, udržitelném, jakkoli jej nazveme, přístupu k životu vyrůstala a je na to zvyklá. Jsme teprve na začátku – příležitosti studovat obory zaměřené na šetrné stavebnictví a technologie se teprve objevují, na budoucí odborníky, kteří by se všemi inovacemi vznikajícími ve výzkumu žili a praktikovali je, si ještě počkáme. My ostatní se učíme za běhu a někteří nezapomínáme kroutit hlavou nad tím, že to přichází z Evropské unie. Jsme v přerodu, který bude nějakou dobu trvat. Ale za 40–50 let to bude jiné.

Co podle Vás můžeme jako jednotlivci pozitivně ovlivnit? A jak se to daří ve Vaší společnosti?

Bez ohledu na pozici, kterou zastáváme, mohu přijít s návrhem pozitivní změny, která se sice ze začátku projeví „jen“ interně ve firemní kultuře, ale ve finále bude mít dopad třeba i na osobní životy kolegů a kolegyně. Nemusím hned měnit

strategii firmy a obratem zvýšit její ESG hodnocení nebo její vnímání na trhu. V Saint-Gobain jsme srdační a já jsem nadšená, protože se mi tak výborně pracuje. Může jít o drobnosti typu „tento měsíc sbíráme baterie“ doplněné kampaňmi zdůrazňujícími, čemu to pomůže a co to šetrí, a hned byly krabice plné. Nebo příklad naší zelené stěny na recepci: kolega, který se věnuje modrozeleňým řešením, v ní pěstuje rostliny, aby nám prakticky ukázal materiál, který jsme pro pěstování rostlin v interiéru nově vyvinuli. Byl k tomu i krásný příběh o tom, jak nám byla a je jako lidstvu zelen přirozená a v budovách s bílými stěnami nám najednou chybí, což nás činí méně produktivními.

Firmu tvoří lidé a vedení to jen formuje do konkrétnějších obrysů. Nic – zejména v udržitelnosti – se nedá nařídít. Koncem minulého roku u nás proběhla série workshopů Climate Fresk, kde nám lektori na úplně konkrétních a srozumitelných příkladech přiblížili, jak svou každodenní činností můžeme ovlivňovat klimatické změny, ať už jde o (ne)používání igelitových tašek, pochopení funkcí planktonu či porozumění dopadu oteplování na potenciální obrovské vlny migrace lidí z míst, které budou kvůli vysokým teplotám neobyvatelné. Díky tomu jsme si mohli představit, že i jediná věc, kterou začneme dělat jinak, ve finále ovlivňuje množství aspektů. Touto interaktivní hrou by měli být v přístupu k udržitelnosti proškoleni všichni kolegové a kolegyně.

S tím, jak na nás zkratka ESG číhá na každém rohu, by se mohlo zdát, že udržitelnost z pohledu environmentál-

niho, sociálního i správního – abychom neopomněly ani governance, která je podstatnou složkou ESG – je něčím novým. Ale Vy mě z tohoto úkvného závěru určitě vyvedete. Jak se přístup firem v České republice k ESG vyvíjí?

ESG je jako pojem pro všechny strašák, přitom spouště oblastí se firmy už dávno věnují, mají s nimi zkušenost a v praxi zavedená pravidla. Najednou to ale mají nějak vykazovat, což zatím neumí. S tím souvisí nezbytnost technických znalostí, třeba pro výpočet emisí, a orientace v mnohém dalším. Chybí nám praxe, kterou můžeme sbírat jedině od kolegů a kolegyně ze zahraničí, pokud samozřejmě má daná společnost mateřskou nebo sesterské společnosti v zemích, kde je povědomí o ESG a zkušenost s ním hlubší. Opět jdeme cestou workshopů, seminářů a dalších forem sdílení a učení se. Hrne se k nám hodně informací, musíme rozhodovat o tom, které se nás týkají a které ne, a to nebývá lehké. Věřím, že jsme na dobré cestě k tomu, aby teoretické povědomí přešlo v praktickou zkušenost.

Jak tomu všemu pomáhá stát, jeho představitelé a veřejná správa? Měli by jít příkladem, uvažovat – stejně jako firmy – dlouho dopředu a přijímat tomu odpovídající rozhodnutí. Děje se to? A kde by se dotyční mohli inspirovat?

Za mě je stát lehce zamrzlý. Konkrétně ve stavebnictví podpora není taková, jaká by mohla být. Možná jsme předpokládali, že se požadavky, které na nás míří, zmírní nebo odloží, ale ono se to neděje. Česká republika se ke Green Dealu zavázala, a jednotlivé směrnice do české

3D tisk za pomoci materiálů Weber nabízí architektům, designérům, projektantům i široké veřejnosti způsob, jak ozvláštňit jejich projekty, dodat jim punc výjimečnosti, a přitom popustit uzdu fantazii.

legislativy implementovat musí, ale děje se to pomalu. Další bolesti, když se bavíme o šetrných stavbách, je to, jak vypadají stavby ve vlastnictví státu. Měly by jít příkladem a ukázat: takhle to vypadá, když se staví nebo rekonstruuje v souladu s novými standardy, a my vás chceme inspirovat a pomoci vám s praktickými nejasnostmi nebo bariérami. Ale tak to není, naopak soukromý sektor zásobuje informacemi ten veřejný, aby věděl, co za praktické kroky má dělat. Rozhodně netvrdím, že se neděje nic, ale je to pomalé. V zadávací dokumentaci na konkrétní projekt, školu nebo školku obvykle chybí environmentální aspekt a stále se soutěží na cenu... Přitom víme, že pokud je výrobek inovativní, bude mít v tuto dobu vyšší cenovku než jiný, ale až se stane standardem, budeme vybírat jen ze zelených řešení a bude to úplně normální. Právě u veřejných zakázek by proto mohla být zadávací dokumentace o krok napřed a zpracovávaná tak, aby kladla důraz právě na ESG, a usnadnila propsání konkrétních progresivních řešení do praxe. Za 50 let si budeme lámat hlavu, co budeme dělat s těmi podhledy, jak přistoupit k demolici fasády, co vyhodit na skládku, bude-li vůbec tato cesta ještě k dispozici a za jakých podmínek.

Je pro Vás nějaká země inspirací ve svém přístupu k udržitelnosti ve stavebnictví?

Těžko jmenovat jedinou. Různé země mohou být inspirací z různých pohledů – někde se staví více zelených staveb ve městech, aby nebyla přehřátá a dalo se v nich i nadále žít. Jinde je promyšlená urbanistická koncepce, v další zemi se soustředí na elektromobilitu. Nemohu uvést jedinou zemi, která by hrála prim ve všech pohledech na ESG. V mnoha zemích se to odvíjí od životního stylu, který je šetrnější než jinde. Naopak nepříliš pozitivní zkušenost mají země, které jsou přelidněné, potýkají se s odpadem, zejména přemírou plastu. A co s tím?

Saint-Gobain mluví o tom, že přináší udržitelná řešení pro životy nás všech – ať už v bydlení nebo práci, ale i v mobilitě. Znamená to jistě investice do výzkumu a inovací, spolupráci napříč sektory, velmi dobrou orientaci v technologiích a inovacích celého dodavatelského řetězce. V čem podle Vaší zkušenosti spočívá výjimečnost značek, které Vaše mateřská společnost sdružuje?

Určitě v kvalitě výrobků a transparentnosti. U našich produktů přesně víte, co jsou zač a jaké mají složení, a dostanete k nim neskutečně propracovaný zákaznický servis. Ten myslí na všechny – od investora, architekta, projektanta, přes generálního dodavatele a montážní firmu, až po uživatele. Každý u nás najde absolutní podporu. Máme přes 350 let tradice, kdy jsme měli čas a prostor naše řešení dotáhnout k dokonalosti.

Jak se při Vašem stěhování do DOCKu promítá a nadále každodenně promítá interní důraz na udržitelnost a well-being do prostředí kanceláří? Jak napříč Vaší společností rezonuje právě S aspekt z oněch tří písmen ESG?

Chtěli jsme udělat z kanceláří náš showroom – ukázat, co všechno vyrábíme, co umíme, čemu se aktuálně věnujeme – a zároveň zajistit, aby se nám v kancelářích pracovalo co nejefektivněji. Téměř u 100 % prostor se nám podařilo zajistit celodenní přísun denního světla, které je zásadní pro produktivitu a spokojenost zaměstnanců. Tomu se usilovali jsme – přisvítil třeba jen pomocí lampiček, akustika nebo pocit komfortu. Dbali jsme na uspořádání prostor: kde sedíme, jak se pohybuje, kde máme kuchyňky, kde se sdružujeme a kde máme relax zóny. Velkým plusem je výhled na vodu: je příjemný a uklidňuje. Jediné, co mně osobně mrzí – jako člověka, který má rád pohyb – je schované schodiště. Já bych ho „více nabídla“ uživateli budovy a návštěvě, která jde k nám do 2. patra, ukázala, že může jít pěšky. Každý jde do výtahu, protože schodiště je schované. Navíc mě tam nic netáhne: mohlo by být interaktivní a barevné, vyzývat kolegy, aby si na něm třeba nechávali vzkazy a nenásilně se motivovali k častějšímu chování po schodech.

A protože well-being úzce souvisí s rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem, nemožno se nezeptat, jak relaxujete a dobijíte baterky? Působíte totiž velmi energicky, až nevybitelně, určité tedy máte recept, o který se snad podělíte.

Pro mě je základem dobrý spánek, což je v mém případně klidně 8 až 9 hodin denně. Přes to nejede vlak. Pak je to vnitřní nastavení. Každého z nás v životě potká spousta situací, ale nakonec si vždy můžu říct, že vlastně nemám žádné starosti. Jak stárnu, můj pohled na svět a priority se proměňují. Na rovnováhu mezi soukromým a pracovním životem dbám, ale pohlížím na ni trochu jinak: jsem zvyklá pracovat hodně a intenzivně, dokážu zabrat, a pak si to kompenzuji. Také pro mě funguje obklopovat se příjemnými lidmi a podporovat ty, kdo zrovna prožívají náročnější období, předat jim energii. A pohyb. Moc ráda sportuji: běh a cyklovýlety s rodinou. Když je navíc po cestě zámek nebo hrad, moje srdce plesá.

Děkujeme za rozhovor.

Saint-Gobain se pravidelně zapojuje do celosvětového úklidového dne, který navíc podporuje i finančním darem.

DOCK zelený a přátelský

Ještě před necelými dvaceti lety Libeňský poloostrov příliš nelákal k trávení volného času. Zcela novou podobu začal někdejší přístav, který byl ještě začátkem 20. století součástí labsko-vltavské vodní cesty a posléze loděnice, získávat od roku 2012.

Komplex bytových domů a kancelářských budov je otevřeným prostorem s uklidňujícími výhledy na řeku a do zeleně a zároveň bezpečným místem chráněným proti více než stoleté vodě. Ačkoli se na jednotlivých fázích multifunkčního prostoru podílelo více architektů, ráz dynamického přístavu působí kompaktním dojmem. Areál v mnohém předběhl dobu a od svého vzniku naplňuje principy 15minutového města, ve kterém lze v krátké vzdálenosti od domova najít potřebné služby, školu, obchody či restaurace.

Projekt DOCK je charakteristický celou škálou aspektů environmentální a společenské odpovědnosti a udržitelnosti spolu s transparentním řízením (ESG), které jsou čím dál častěji akcentované – firmami, veřejnou správou i jednotlivci. Dokládají to jak certifikát šetrného stavitelství LEED Gold (DOCK IN ONE-FIVE), tak drobné detaily, které dělají život příjemnějším. Mezinárodní certifikace LEED Gold je nezávislým ověřením, že certifikovaná budova splňuje vysoké požadavky na zdravé prostředí, a to jak z pohledu environmentálního, tak sociálního a komunitního.

Nižší spotřeba energie

Koncepce nejnovějšího objektu DOCK IN FIVE klade důraz na optimalizaci spotřeby energií a na pokročilé řízení chlazení. V souladu s mezinárodně platnými nařízeními se v chladicí technice ani protipožárním systému nepoužívají freony a podobně jako v ostatních budovách areálu je zajištěné měření spotřeb energií a vody, jak celkové, tak pro jednotlivé nájemce. Lze předpokládat, že to přispěje ke snížení uhlíkové stopy areálu DOCK, která je nepřímým ukazatelem spotřeby energií, výrobků a služeb a jejíž měření proběhne během druhé poloviny roku 2024.

Důraz na dostatek zeleně

Výhodou komplexu rezidenčních objektů a kancelářských budov DOCK je jejich poloha u vltavské mariny. Doplnuje je různorodá zeleň v parkové i luční úpravě, vodní prvek mezi budovami a nepřehlédnutelné ozeleněné šikmé střechy. Zazeleněná je více než polovina střešní plochy.

Ochrana před povodněmi

Výstavbě areálu DOCK předcházela důsledná dekontaminace pozemku a zajištění bezpečnosti obyvatel i návštěvníků před povodněmi zvýšením retenční kapacity lagun jejich významným prohloubením. Okolo budov DOCK IN ONE-FOUR jsou protipovodňové zábrany. Kolem DOCK IN FIVE nejsou vzhledem k jejímu umístění potřeba, ale vypracovaný je jasný protipovodňový plán.

Dostupnost služeb

V souladu s konceptem 15minutového města je možné v areálu a jeho blízkosti najít potřebné služby.

Respekt k rázu města

Svým architektonickým pojetím, výškou budov i důrazem na otevřenost areál respektuje dynamiku zdejšího života i okolní zástavbu a vhodně ji doplňuje. Významně nepřevyšuje okolní budovy a nebrání ve výhledu na nejbližší okolí.

Profesionální řízení

Kvalita veřejného prostoru, důraz na každý detail, vstřícnost a přátelskost, prostor pro zdravé bydlení a ty nejlepší podmínky pro efektivní práci, to jsou charakteristiky areálu DOCK. Areál je spravovaný zkušenými manažery, transparentně a s pečlivě zvolenými partnery a dodavateli, pro které je environmentální a společenská odpovědnost a udržitelnost zásadní. Díky členství v různých odborných platformách, např. České radě pro šetrné budovy, sleduje Crestyl oborové trendy v udržitelnosti a zapojuje se do osvětly o zelených budovách a odborných aktivit.

Pitnou ani dešťovou vodou se neplýtvá

Česká republika má ve srovnání s evropskými zeměmi významně nižší zásoby pitné vody, a přesto s ní stále plýtváme. Díky použitým nejmodernějším technologiím usnadňujícím efektivní nakládání s pitnou vodou však můžeme v DOCKu doložit znatelné snížení spotřeby pitné vody i snížení spotřeby odpadní vody. V areálu nechybí ani nádrže k zachycení a uchování dešťové vody, která je průběžně využívána na závlahu zelených ploch.

Květinové tipy na výlet

S příchodem teplého počasí se příroda v Česku probouzí k novému životu a rozkvetlé louky, sady i zahrady lákají milovníky květin k procházkám a objevování nových krás. Připravili jsme pro vás přehled čtyř unikátních destinací v různých koutech naší republiky, které vás nadchnou svou rozmanitostí a půvabem. Přivoňte si k jaru a těšte se na léto!

Květen v Botanické zahradě Praha

Praha není jen o historických památkách, skrývá také jedno z nejkrásnějších útočišť pro milovníky květin a rostlin – botanickou zahradu v Troji. Květnová návštěva vám otevře bránu do světa okouzlujícího rozmanitostí odstínů, tvarů i velikostí, a to zejména v části Japonské zahrady rozkvetající něžnými květy sakur, pivoňek či rododendronů. Za procházku však stojí všechny venkovní expozice, kde vás uprostřed 15 tisíc botanických druhů uvítá až meditativní atmosféra. Každý krok vás nabije energií, kterou byste jinde uprostřed hlavního města hledali jen těžko. Cítili-li, že by vám na cestě k vnitřnímu klidu pomohlo vedení odborníka, přihlaste se na jeden z workshopů lesní mysli, a pokud vás zajímají tipy na květinovou romantiku, doporučujeme zastávku v tropickém skleníku Fata Morgana plném poletujících pestrobarevných motýlů a skleničku dobrého vína z místní Vinice sv. Kláry. Více informací najdete na www.botanicka.cz.

Vyznání růžím v Olomouci

Druhý červnový víkend zamířte do historického centra Olomouce, kde se rozárium v Bezručových sadech rozzáří květy desítky tisíc růžových keřů, ve kterých můžete rozpoznat na 400 záhonových i popínavých odrůd. Na oslavu královny květin areál 8. a 9. června 2024 ožije festivalem pod širým nebem slibujícím neopakovatelnou atmosféru a bohatý doprovodný program, hlavní hvězdou ale bezesporu zůstanou kvetoucí růže, nespočet jejich barevných variant a omamna vůně linoucí se nad celým moderním odpočinkovým areálem.

Za levandulí pod Říp

Od června do července se kousek krajiny pod Řípem promění v jedinečnou fialovou scenérii. Rodinná levandulová farma láká k návštěvě, která vás omámí vůní linoucí se nad více jak 50 rozkvetlými levandulovými kultivary na šesti polích seskládaných do nádherného ornamentu. Kromě příjemně stráveného času mezi nádhernými léčivými rostlinami si během dnů otevřených dveří můžete v levanduli užít třeba i piknik a u oběda si připadat trochu jako ve francouzské Provence, nebo si rovnou rezervujte komentovanou prohlídku s možností konzultace o pěstování levandule, čas pro soukromé fotografování v atraktivních modrofialových lánech nebo workshop výroby levandulových paliček. Samozřejmostí je možnost nákupu levandulových výrobků nebo samotné levandule. Více informací na www.levandulepodripem.cz.

Divoké orchideje v Bílých Karpatech

Věděli jste, že orchideje rostou v přírodě i u nás? Celkem na území Česka najdete asi 70 druhů a k nejbohatším oblastem jejich výskytu patří Bílé Karpaty. Vzácným květinám se zde daří díky jedinečným podmínkám, ale také činnosti člověka – některé totiž k prospívání vyžadují pravidelné kosení. Od poloviny dubna do května se rozlehlé místní louky rozzáří paletou barev od žluté přes růžovou a fialovou až po temně nachovou. Když se podíváte blíže, některé okvětní lístky jsou až neuvěřitelně pravidelně tečkované, připomínající spíše vzory na módních výstřelcích než tvůr přírody. Pro milovníky botaniky, fotografování či prostě jen příjemných procházek jsou Bílé Karpaty bezesporu rájem, který stojí za návštěvu.

O kometách, vesmíru a vůbec

Rozhovor Jana Gerhátová
Foto Petr Michalík

Přemýšleli jste někdy nad tím, kolik je ve vesmíru hvězd? Jestli a jak může vesmír ovlivňovat naše životy nebo zdali se z něj na nás někdo dívá? **Petr Michalík**, povoláním programátor a duší **astronom**, ano. Na chvíli jsme ho vyrušili od práce na nejnovějších technologických inovacích v České spořitelně a BankID, u jejíhož zrodu dokonce stál a která sídlí v DOCK IN TWO, a povídali si s ním o tom, jaké to je, podívat se na oblohu a vidět **zázraky**.

Už od dětství je astronomie Vaším největším koníčkem. Není to úplně běžné hobby. Co Vás k němu přivedlo?

Měli jsme astronomy mezi rodinnými přáteli, takže jsem o tom už něco slyšel. Jednou jsme s bratrem vyrazili do planetária na takovou dětskou přednášku, která nás naprosto nadchla. Potom už jsem se do toho pustil vlastními silami, pořídil jsem si první dalekohled, terorizoval jsem rodinu tím, že jsem v noci chodil sám venku a pozoroval hvězdy... (smích) Postupně se na to nabalily další zájmy jako elektronika nebo třeba programování, kterým se dnes živím. Spousta astronomického vybavení jsem si tím pádem uměl postavit nebo upravit. Dělán to dodnes, protože hodně z toho je drahé nebo nedostupné.

Zmiňoval jste, že pracujete v oboru IT. Může být astronomie jako koníček přínosem pro IT a naopak?

Abych řekl pravdu, většina astronomů, co znám, se programování věnuje. Bez toho a základní znalosti techniky se totiž při pozorování oblohy neobejdete. Každý astronom si už dnes vytvořil nějaký algoritmus, a dokonce z jejich popudů vzniká i spousta specializovaného softwaru, na jehož vývoji pak s profesionálními programátory spolupracují. Už Tycho Brahe věděl, že mezioborová spolupráce je důležitá – matematiku Keplerovi posílal

svá pozorování, a ten si na nich ověřoval své výpočty. Krásně se to doplňovalo. Astronomie je neuvěřitelně široký obor, můžete být praktik a chodit s dalekohledem venku, nebo teoretik, třeba astrofyzik, který sedí hlavně u počítače a píše vzorečky. A to vše se týká i amatérů, jejichž řady se s dostupností techniky postupně rozšířily. I já se dívám, co mohou mít dnes za vybavení.

Jak byste vysvětlil pojem astronomie lidem, kteří nevědí, o co přesně se jedná, nebo si jej třeba pletou s astrologií?

Je to přírodní věda o vesmíru, tedy o všem asi od 100 km výše od Země. Jako planeta je sice taky součástí vesmíru, ale zabývá se jí spousta dalších oborů, takže na astronomii zbývá to ostatní. Astronomie je rozdělena na další podobory, které se věnují třeba hvězdám, planetám, exoplanetám (těm mimo naši sluneční soustavu, tedy planetám jiných hvězd než Slunce)... Na podobné sekce je rozdělena i Česká astronomická společnost, dobrovolná organizace, již jsem členem. Největší a nejpobulárnější sekce je vizuální pozorování, která sídlí na Štefánikově hvězdárně. Další sekce se věnují třeba proměnným hvězdám nebo meziplanetární hmotě – to je „moje“ sekce a dá se tam zahrnout všechno, co je mezi planetami: asteroidy, komety, meteory...

Komety mě zajímaly od malička. Jsou celkem dobře dohledatelné, zároveň se na nich dá pořád něco objevovat. Kdybychom

Hvězdkupa Plejády (český Kuřátka nebo japonsky Subaru) v souhvězdí Býka

ted' otočili dalekohled na oblohu, je jich tam asi 20, potřebujete techniku, abyste je mohli vidět, a znalosti a propočty, abyste je vůbec našli. Jsou to malá tělesa, slepence kamenů, ledu a podobně, a jsou taky nevyzpytatelná. Kolem naší sluneční soustavy jsou jich statisíce. Jednou za čas se někde stane něco, co způsobí, že se kometa prostě sebere a vydá se někam úplně jinam, třeba zrovna kolem našeho Slunce. Pokud přežije průlet kolem něj, tedy neroztaví se, tak letí dál. Může se vracet, její dráha se různě mění... A to se dá všechno pozorovat.

Kdežto u planet, které známe, i větších asteroidů, je to už všechno spočítané, dokážeme určit s přesností na milimetry, kde a kdy budou. U komet se to mění. Odborná veřejnost byla dokonce donedávna opřena prakticky jen o amatéry- pozorovatele. Nikdo si nemůže dovolit dalekohled za několik miliard na špičce havajské sopky otočit, aby sledoval jednu kometu několik týdnů. Ale amatér, když má náladu a čas, provede měření a zapíše ho do tabulek. Když to dělají desítky tisíc lidí po světě, a ne jen jedna observatoř...

Česká astronomická společnost tedy tyto pozorovatele sdružuje?

Vše je na dobrovolné bázi, nikdo mě nenutí výsledky nikam dávat, ale když už u toho dalekohledu mrznu, tak si říkám, že se o ně podělím... (smích) A někam je zapsat je maličkost. Dříve byla dokonce docela

Velká mlhovina v Orionu

slušná šance, že budete první, kdo něco takového zapsal a tedy objevil, a pojmenují tak po vás nějaký vesmírný objekt. Spousta Čechoslováků má po sobě pojmenovanou kometu. Věnovali se tomu hodně třeba na Štrbském plese.

Píle lidí mě někdy opravdu překvapí. Někdo si pozorování oblohy dá jako své životní poslání. Třeba v Japonsku žije pak Ikeya, který si za pár dolarů postavil na zahradě úplně jednoduchý dalekohled a každou noc pozoruje oblohu. Objevil už pět komet a k objevu dalších osmi přispěl. Bez drahé techniky, prostě se jen dívá... Má samozřejmě skvělou pozorovací schopnost – když se podíváte do dalekohledu, vidíte tisíce teček a on dokáže druhý den přijít a říct si, že tady ta se pohnula. No a pak si sedne k tabulkám a spočítá, že je to vlastně nová kometa, kterou nikdo nezná... Pan Ikeya je fenomén.

Pokud bych i já chtěla mít ve vesmíru nositelku mého jména, novou kometu, jaká je pravděpodobnost, že ji objevím?

Máte šanci jako kdokoliv jiný. Můžete se na to dívat tak, že pravděpodobnost se zvyšuje s počtem vašich pozorování, ale zároveň to taky může být úplná náhoda. Třeba budete fotit mlhovinu nebo galaxii a najednou se podíváte – a hele, tady je supernova... (smích)

Supernova je jednou z životních fází hvězd a zjednodušeně řečeno to znamená, že hvězda vybuchne. Nejčastěji se nějaká malá nepozorovatelná hvězdička z jiné galaxie dostane do kolapsu, prudkého a silného výbuchu s obrovským zábleskem, a tím vznikne nová hvězda. V době Keplera byla na obloze jedna nova, ze které ted' už vidíme jen osvícený prach, mlhovinu. Dříve byla vidět i ve dne, jak byla jasná. Takovýmto proměnným hvězdám se vě-

nuje teelá jedna astronomická sekce, která dokáže predikovat, že hvězda bude mít problém a za chvíli vybuchne – tou chvílí ale myslí třeba tisíc let.

Očekávají nyní astronomové nějakou významnou pozorovatelnou událost?

Spousta astronomických projektů je o čekání na ověření nějakých objevů týkajících se nejčastěji exoplanet (planet jiných hvězd). Dříve jsme byli odkázáni na pozorování hvězdy, jestli na chvilku pohasne, nebo ne – to pohasnutí značilo, že mezi námi a jí něco proplulo. Podle délky toho „zatmění“ se dá díky Keplerovým zákonům spočítat, jak je planetka asi velká, jak daleko od té hvězdy obíhá a podobně. Dnes už to můžeme všechno vidět lépe díky teleskopu Jamese Webba, což je nástupce Hubbleova vesmírného dalekohledu, ale i tak je spousta projektů o trpělivosti. Astronom čeká u dalekohledu nebo snímacího zařízení v době, kdy má podle jeho výpočtů nějaká hvězda pohasnout. Pokud pohasne, tak se jeho výpočty splnily.

Pak jsou to čekání na predikované věci z naší sluneční soustavy. Třeba návrat komety nebo věci dlouho dopředu vypočítané jako zatmění Slunce nebo Měsíce. Mimochodem, tento rok nás čekají dvě zatmění Slunce: úplné zatmění 8. dubna po celé Severní Americe a pro mě zajímavější prstencové zatmění 2. října. To bude možné pozorovat jen v Pacifiku a nejj jižnějším cípu Jižní Ameriky. Je to na výpravu do Patagonie, Ohňové země, Chile, Argentiny... Astronomové se dost často vypravují za nějakou zajímavou událostí. Nemusí jít jen o zatmění Slunce, ale třeba o přechod nějaké planetky přes hvězdu. To je tak malý úkaz, že i moje poloha na Zemi určuje, jestli to uvidím, nebo ne. Pás, ze kterého jde konkrétní úkaz vidět, je úzký.

Můžeme v blízké budoucnosti očekávat něco podobně unikátního také u nás v Česku?

Z těch opravdu velkých věcí asi ne, ale momentálně je třeba velmi jasný Jupiter. Pokud máte i malý dalekohled, tak ho na něj můžete obrátit a určitě uvidíte něco překvapivého. Podobně pak třeba i Venuše. V červnu bude meteorický roj alfa Aquarid, což je pozůstatek po Halleyově kometě – když kometa prolétá sluneční soustavou, zůstává po ní spousta „smetí“, a to je pro nás ta hezká podívaná. Když budete chtít nějakou kometu nepozorovatelnou pouhým okem vidět opravdu dobře, tak to chce jít na Štefánikovu hvězdárnu a přesvědčit je, ať na ni natočí dalekohled... I když ono by to přesvědčování ani nebylo moc dlouhé, oni to dělají rádi. (smích)

Zkusíte astronomickému nováčkovi doporučit místo, kam může za dechberoucí podívanou vyrazit? Řekněme, že nemá žádný finanční limit.

Skvělá místa jsou v suchých pouštích, jako je například Kalahari v Botswaně nebo Namibie. Tam zažijete úžasný wow efekt. To, co obvykle obdivujeme jen na krásných fotkách, ať už jde o barevnost nebo detaily, tam lze pozorovat pouhým okem. Je to zážitek... Podobně je to i v Jižní Americe, třeba v Patagonii nebo Chile, v horách, v Andách. Pokud nedojde k nějakému strašlivému výpadku proudu, tak toto v Evropě nenajdete. Naše civilizace a světelné znečištění v podstatě ničí možnost něco ve vesmíru dobře pozorovat. Technologie to dokáže do jisté míry potlačit, ale stále to nenahradí ten zážitek, když se člověk jen podívá nahoru, a je to tam... To vás chytne za srdce.

Například Botswana je náhorní plošina, takže ve srovnání se Saharou je ještě o více než 1000 metrů výše. Vyznačuje se su-

chým vzduchem a větší zimou, což ještě zlepšuje pozorovací podmínky. Ideálním obdobím pro návštěvu jsou červen, červenec a srpen, kdy na jižní polokouli panuje zimní období. Sice jsou v té době delší noci, což může komplikovat cestování, ale ten průzračný vzduch odhaluje krásy, které člověk zřídka kde jinde uvidí.

Který svůj astronomický zážitek považujete za nejlepší?

Pokud jde o pozorování, tak například cesta přes Kalahari, kdy jsme tam byli jen já a můj bratr, byla úplně neskutečná. Byla to měsíční výprava, na které jsme si stanovili za cíl projet pouštinu a nebrali jsme si s sebou skoro žádnou technickou výbavu. Přesto to byl pro mě úžasný zážitek. V noci jsme nezakládali žádné ohně, nezapínali světla, pouze jsme seděli a pozorovali. I s foťákem jen tak v ruce bylo možné pořídit úžasně fotografie...

Potom jsme podnikli už trochu lépe plánovanou cestu do Jižní Ameriky. Chtěl jsem prozkoumat souhvězdí, o kterých jsem do té doby jen četl. Ale nejen to, zkoumali jsme i objekty hlubokého vesmíru, ať už se jednalo o malé galaxie nebo část naší galaxie, Mléčné dráhy, která je pro nás většinou skrytá pod obzorem.

Máte stále nějaké astronomické cíle?

Mám, chtěl bych ještě jednou do Jižní Ameriky, tentokrát s lepším technickým vybavením umožňujícím ještě důkladnější pozorování. Obecně mám rád cestování, které velmi rád vždy spojím s nějakým dalším zájmem. Například Afrika byla pro mě od dětství srdcovou záležitostí. Četl jsem o ní, sledoval filmy a s bratrem jsme původně neplánovali jen astronomickou výpravu, ale inspirovali jsme se také cestopisem Emila Holuba. Chtěli jsme jet po stejné trase a navštívit stejná místa, prozkoumávali jsme lokality, které popsal ve svém deníku, a srovnávali jsme je s tím, jak vypadají dnes.

Řekněme, že náš rozhovor zaujme a inspiruje čtenáře natolik, že se budou chtít astronomii věnovat. Jaké vybavení byste jim do začátku doporučoval?

Většinou se astronomie spojuje s dalekohledem, takže je dobré si nějaký pořídit. (smích) Doporučil bych naslouchat radám odborníků, kteří je prodávají, většinou vás dobře navedou. Je důležité nenechat se odradit tím, že prostřednictvím dalekohledu nevidíte to samé, co na krásných fotografiích v časopisech. Okem je to vždycky o něco horší než pomocí kamery nebo fotoaparátu; lidské oko je hendikepovanější. Fotoaparát dokáže zůstat otevřený 4 hodiny pro dlouhé expozice a skládat světlo do nádherných barevných fotografií.

Pro začátek stačí univerzální dalekohled za jednotky tisíc, je rozhodně levnější než počítač, který taky potřebujete; a to je základní vybavení. Poté je důležité položit si otázku, co vás zajímá. Já bych začal tím, že bych se podíval na Měsíc. Je to objekt, který přitahuje mnoho astronomů. Když se člověk oprostí od toho, že chce vidět úplněk, který mu nic neřekne, protože to je jako koukat do lampy, a podívá se místo toho radši na srpek, kde je vidět stín, který rozděluje osvětlenou a tmavou plochu, strukturu kráterů..., tak zjistí, že je to úchvatné. I pozorování menším dalekohledem dokáže člověka nadchnout.

Potom jsou tu další planety, na kterých je spousta věcí vidět, a pak už začínají objekty hlubokého vesmíru, které jsou pěkné, ale je lepší se k nim propracovávat postupně. Na začátku může být obtížné je najít. Pro základní orientaci vznikla souhvězdí, podle nichž jsou pojmenované i objekty, které k nim patří. Můžete jít do knihkupectví a koupit si mapu hvězdné oblohy; v těch novějších najdete i to, jak vyhledávat objekty na obloze. Když pak člověk začne zvedat hlavu a dívat se na oblohu, postupně si zapamatuje, jak souhvězdí vypadají a jak jsou složená, a na obloze se trochu orientuje. Nejjasnější je

Měsíc dlouhou expozicí, která zvýraznila barvy jeho povrchu

asi Velký vůz, který každý zná. Člověk si pak dokáže říct, že pokud má být třeba planetární mlhovina v půlce mezi tím a tím souhvězdím, tak tam prostě zkouší namířit dalekohled, a s trochou trpělivosti ji dohledá. A pak se může stát, že v sobě člověk objeví nadání, jako má pan Ikeya...

Astronomie versus astrologie – jak to jako astronom vnímáte?

Je to taková neustávající žabomyši válka. Astrologie bohužel nemá oporu ve vědeckých důkazech, a proto vědecká komunita, která se opírá o astronomii, na ni pohlíží skrz prsty. Na druhou stranu si myslím, že vesmír, tedy daleká příroda, nás ovlivňuje stejně jako ta blízká, pozemská. Třeba teď v lednu byla naše planeta nejbližší ke Slunci. A to je něco, co prostě musí ovlivňovat nás, lidstvo žijící na této planetě. Gravitační síly na nás působí silněji a určitě mají podprahový vliv na náš život. Kdyby se to nedělo nebo v čase posunulo, tak mohou být různé životní cykly úplně jiné. Nebo třeba příliv a odliv – to, že kolem nás obíhá Měsíc, ovlivňuje celý oceán. Bez něj by začala polovina života v něm vymírat, protože je na jeho pohyb orientovaná...

Vesmír je plný interakcí. Nic není statické a nic se neděje zbytečně. Když vylezeš za hranice atmosféry nebo magnetosféry, která nás chrání před slunečním zářením, jsem ve velmi nepřátelském prostředí. Nejenže jedna moje polovina bude trpět strašnou zimou a ta druhá se bude ohřívat třeba na sto stupňů, navíc na mě bude působit i rentgenové záření. Stačí, aby cokoli proniklo o něco více naší zemskou ochranou, a nebudeme se tím změňám stačit dívat. To jsou jen běžné častice. Kdybychom vzali třeba neutrina, co bez problémů proletí třeba hvězdou a sluneční soustavou, tak je spočítaná pravděpodobnost, že jednou za život v každém

z nás jedno zanikne. A co to udělá s naším organismem? Třeba nám to poškodí nějakou buňku a objeví se u nás rakovina, ačkoliv jsme do té doby žili zdravě. To jsou vlivy, které vůbec neznáme, a pak jsou vlivy, které si raději ani nepřipouštíme, jako když mluvíme o supernovách. To je tak silná exploze, že kdyby jedna z těch blízkých hvězd – a máme jich pár kolem – explodovala, může to způsobit vyhynutí života.

To jsou věci, kterými nás vesmír může překvapit a my jsme vůči nim zcela bezmocní. Třeba Slunce: teď je asi v polovině své životnosti, 5 miliard let má za sebou a 5 miliard před sebou. Pak se pravděpodobně změní v červeného obra – nafoukne se, postupně bude chladnout a vyhasínat (jeho barva se změní na červenou) a nakonec vybuchne. To už tady ale žádný život dávno nebude. Ale co se týká nás, tak ačkoliv je pro nás zatím stabilní hvězdou, má své cykly. Jednou za 19 let přechází z aktivního do pasivnějšího cyklu, vydává trošku více nebo méně energie, což se může projevit na změně teploty nebo ve zvýšené činnosti slunečních skvrn. To může mít vliv i na nás lidi. A je to jeden z úkazů, které můžeme letos pozorovat. Například jsme dokonce i v Česku mohli vidět polární záři; tento rok pro ni bude velice příznivý. Může za to jen to, že je Slunce nyní v aktivnější fázi.

Je to něco, na co nemáme žádný vliv. Můžeme si říkat, jak zastavíme globální oteplování, ale když se třeba Slunce zničehožnic rozhodne, že bude svítit o procento víc, usmaží nás, a bude to. Většina těchto velkých úkazů má dlouhé trvání, jsou to obrovské objekty a trvá to, než se něco změní...

Fotografické dalekohledy vybavené pro pořizování dlouhých expozic oblohy

Hrozí nám teď nějaké bezprostřední riziko z vesmíru?

Co lidstvu momentálně může hrozit, je střet s nějakým objektem, který obíhá v naší sluneční soustavě, tedy dopad velkých meteoritů, komety... To je jedno z témat, kterému se hodně věnují amatérští astronomové, a jejich pozorování pomáhají předpovědět tyto věci v dostatečném předstihu a případně se na to nějak připravit. Jako lidstvo jsme však téměř bezmocní. Jediná možnost je zvednout telefon a zavolat Bruce Willise... (smích)

Probíhá několik projektů, které se takové zemské obraně věnují. Jeden z nich se jmenuje třeba DART a vesměs dělají pokusy, jak by se dala taková katastrofa odvrátit. Některými z metod jsou například bombardování nebo použití gravitačního traktoru, kdy by se poslal nějaký těžší objekt k tomu nebezpečnému, začal kolem něj kroužit, a tím jej vychýlil z jeho dráhy. Pokud by se taková věc provedla v dostatečném předstihu, tak to při těch obrovských vesmírných vzdálenostech může opravdu znamenat, že nás pak objekt mine. Ale vyžaduje to spojit síly a opravdu něco takového postavit. Zároveň je nutné přesně předvídat události. Pozorování jsou pro nás tak opravdu klíčová.

Vkládá se do takových významných astronomických projektů a výzkumů dostatek peněz?

Právě že ne, nebo alespoň nevládalo. Začíná to sice být i zajímavé a lukrativní, ale vlastně je to zatím čistě na vědecké bázi. Jakmile vědec uzná za vhodné, že chce něco

zkoumat, vznikne na to nějaký grant nebo projekt zaštitěný obvykle nějakou vládou. Ta se třeba spojí s vesmírnou agenturou, ale to je jediná šance. Neexistuje subjekt, který by se tomu pravidelně věnoval. Uvidíme, protože pro nás lidi je to zatím nepředstavitelné. My jsme tu v klidu, nanejvýš nám na hlavu spadne kus ledu... (smích) Pak ale přijdou okamžiky, jako třeba v Čeljabinsku v roce 2013, kdy tam dopadl meteorit. Statické město utrpělo škody na tisících domech a několik, hlavně tlakovou vlnou, zraněných lidí. Bylo vidět, jakou to dokáže napáchat paseku. Kdyby se něco takového stalo nad New Yorkem nebo nad Prahou a dopadlo přímo do centra města namísto do jezera kousek za městem, by to obrovské následky.

Jak se jako astronom cítíte, když se dozvíte, že někam dopadl meteorit?

Samozřejmě mě to zajímá z oborového pohledu – odkud pochází, jestli to byl asteroid, kometa – z jakého roje... prostě jeho původ. Poměrně často k nám dopadávají bolidy, to jsou ty poměrně velké meteority, které dokážou dostat část vesmírného materiálu až na Zem. Stává se to v podstatě každou chvíli. Ročně k nám spadne až 40 tisíc tun materiálu z vesmíru, od malého prachu až po větší kusy, které našťastí většinou dopadají do neobydlených oblastí. Když se něco takového stane v Čechách, pár nadšenců propočitá dráhu, pásmo, kde mohou být úlomky, chodí tam a hledají... Znám jednoho nadšence, kterému se na vytipovaném místě podařilo něco najít až po třech letech. Takže kdybych se dozvěděl, že někde tady poblíž dopadl meteorit, minimálně bych se tam šel podívat.

Uvnitř amatérské pozorovatelny

Jak člověk pozná, jestli to, co našel v lese, je obyčejný kámen, nebo meteorit?

Je jich samozřejmě spousta druhů; ve zkratce by se dalo říct, že buď jsou železné, nebo kamenné. Železný meteorit se dá poznat skoro na první pohled jako ztažené něco; kdyby se rozřízl, bude lesklý. I tak to ale může být samozřejmě i zbytek nějakého hutního odpadu, ale to se dá pak i chemicky posoudit. Kamenné meteority se dají odhadnout vizuálně a podle řezu. Kdo je zná, tak ví. Někteří astronomové mají mikroskop, aby se podívali důkladněji. A pak jsou specifické meteority, pallasity, což jsou slepenice železa a kamene; těch je méně než 1 %, jsou vzácné, i když jsou větší.

Co z vesmíru máte doma Vy?

Mám pár meteoritů vyměněných mezi kamarády, některé jsem si i koupil. Víc místa spíš zabírá vybavení, ale to jsem vyřešil fikaně. Abych neutlačoval doma manželku, tak jsem si vedle domu postavil observatoř. (smích) Nemá kopuli, ale odsouvací střechu, což je praktičtější. Je to moje zázemí, můžu tam být i v zimě... Obecně se o pozorovatelích nedá říct, že by to byli pohodlní lidé. Být v noci vzhůru v hrozné zimě, udržovat pozornost a sledovat nějaký bod na obloze, to není jednoduché.

Co Vaše děti? Stanou se z nich, po Vašem vzoru, také astronomové?

Neříkal bych jim ještě astronomové, ale občas za mnou některé z dětí přijde do hvězdárny, jestli by se se mnou mohlo dívat. To nejmladší zase za mnou chodí, abych mu o vesmíru vyprávěl místo pohádek...

Existují v Česku nějaké motivační astronomické aktivity, možná nejen pro děti?

Existují astronomické tábory a aktivity Štefánikovy hvězdárny, stejně jako i dalších hvězdáren nebo planetárií. Je také možné objednat si na tábor či jinou větší sešlost astronomickou přednášku, při které se mohou děti dozvědět to, co je možné na obloze vidět. Tento druh osvěty je zde na solidní úrovni, už jen to, že máme v Česku dvě planetária, je skvělá věc...

I ve světě je podobná praxe velmi rozšířená. V Severní Americe je komunita astronomů velká, i když na to, jaké tam mají finanční možnosti, nemusí výsledky tamních amatérských astronomů dosahovat takové úrovně jako v jiných částech světa, například v Polsku nebo v Asii.

Každopádně z hlediska osvěty to tam funguje tak, že i v komunitách, kde je obloha téměř neviditelná, jako třeba v New Yorku, se postaví dalekohled na křižovatce a lidem se říká: „Pojďte se podívat, jak je vesmír zajímavý.“ Jasně viditelné objekty, jako jsou planety, dokážou nadchnout i tam.

Jaká je funkce České astronomické společnosti?

Členství je dobrovolné, členem se stanete zaplacením poplatku, a pak už je to na vás: vyberete si, čím se chcete zabývat a jak moc aktivně se budete podílet. Můžete zůstat pasivní a jen získávat informace, nebo se účastnit společných setkání či se zapojit do přípravy přednášek pro kolegy a organizování akcí. Celkem má Česká astronomická společnost asi 700 členů a astronomičtí nováčci se klidně mohou nejprve stát členy, a až postupně si najít inspiraci ve stávajících aktivitách.

Vesmír je velmi aktivní prostor. Věřím, že mnoho z nás se už někdy zamýšlelo nad existencí mimozemských civilizací. Co Vy na to?

Já si myslím, že už jenom statisticky musí něco být. Vezměte si, že my jsme v galaxii, ta je v kupě dalších galaxií a v nich je strašně, nepředstavitelné množství hvězd. Kdybych vzal jen ty, které jsou samy a jsou v aktivním vývojovém stadiu, a kolem nich jednu dvě planety v obyvatelné zóně, tak takových planet je víc než zrníček písku na plážích světa. I kdyby většina z nich byla mrtvá a existovalo jen jedno procento obyvatelných, je to stále obrovské množství, kde život může existovat. Vesmír je ale obrovský a ty vzdálenosti nás od sebe docela oddělují, alespoň z našeho pohledu a způsobu, jakým jsme zvyklí cestovat. Navíc představa běžného člověka o vesmíru je orientovaná vizuálně – říkáme si: toto vidíme, toto je vesmír. Ale z hlediska fyziky a kvantové mechaniky to může být i tak, že vesmír je víc, a to už je většinou nad naše chápání. Já říkám, že jich může být tolik, kolik je částic, a to je pak už nepředstavitelné. Takže si myslím, že je 100% šance, že tam venku nějaký život existuje.

Jak si představujete mimozemskou civilizaci? Stejně, jako tu naši?

Jako lidé jsme ovlivněni tím, co na nás působí, nejčastěji filmy, knihami; to už je v nás prostě zakořeněné. Většina z nás si to pak podle toho představuje, a já taky. Myslím si, že nakonec budeme překvapeni a to, co objevíme, bude pro nás nepochopitelné. Ačkoliv je pravděpodobnost existence mimozemského života velká, kvůli obrovským vzdálenostem se možná nikdy nedozvíme, jak to vlastně je. Probíhají různé aktivity, kdy se snažíme zachytit signály a odvodit z nich existence civilizací, ale i naše vlastní signály putující vesmírem mohou být dvošměrné. Můžeme upoutat pozornost někoho, kdo bude chtít zkoumat spíš naši planetu než nás jako jednotlivce. Zatím nejsou žádné potvrzené informace. NASA provozuje projekt SETI, který zkoumá projevy mimozemských civilizací; byly zachyceny nadějně signály, ale vždy se našly protiargumenty, které je vyvrátily. Nic není zatím jisté. Samozřejmě existují různé konspirační teorie ohledně toho, jestli někdo něco již nezaznamenal a nezatajil... Ale já jsem prostě připravený každý den na to, že se můžeme dozvědět něco nového.

Děkujeme za rozhovor.

V bezpečí mezi knížkami

Atypical Bookshop & Safe Space je nové knihkupectví respektující rozmanitost lidské mysli a identity, které od února sídlí v DOCK IN FIVE. Najdete v něm nejen knihy, ale i pomůcky pro usnadnění života, v budoucnu se můžete těšit na vzdělávací aktivity pro veřejnost i odborníky nebo firmy. Cílem netypického knihkupectví Atypical je zvýšit povědomí o neurodiverzitě, duševním zdraví, sebepěči, komunitě LGBTQIA+ a vytvořit bezpečné místo pro každého, kdo se chce lépe poznat nebo si potřebuje odpočinout.

www.atypicalbookshop.cz

📷 [atypicalbookshop](https://www.instagram.com/atypicalbookshop)

Jarní tipy z Atypical

Atypical Book Club: Dočti knížku

Chcete číst, ale nedokážete se soustředit? Pustíte se do knížky, ale nejde vám pokračovat, natož ji dočíst nebo si pak vzpomenout, co jste vlastně četli? Pojďme to zkusit společně. Potkáváme se každý týden v Bookshopu. Více informací více informací o termínu na webu a sociálních sítích Atypical Bookshop.

Jarní procházka „Všemi smysly“ 18. 4. 2024

S průvodcem Michalem

Libeň známá i neznámá. Pojďme prozkoumat její zajímavou historii a objevovat ji pomocí všech našich smyslů. Co to tu voní? Proč je vedle v ulici tolik hluku? Kde se schovává říčka Rokytky a kudy dříve protékala Vltava? Co všechno najdeme pomocí smyslů na přístavišti? Sraz na procházku bude v 16.30 h v knihkupectví, více informací o přihlášení najdete na webu a sociálních sítích Atypical Bookshop.

www.borninprague.com

Právě čteme

Za hranice genderové binarity

Kniha je průvodcem pro každého, kdo touží po hlubším pochopení genderové rozmanitosti. Umělkyně Alok Vaid-Menon vyzývá čtenáře, aby nevnímali gender jako jednoduché binární pojmy, ale jako komplexní a kreativní formu sebevyjádření.

Sustainable Architecture Design 2023/2024

Architektura a environmentální standardy DOCKu jsou obdivuhodné. Podobných inspirativních staveb ve světě ale vzniká mnohem více. V této knize najdete výběr padesáti nejnovějších architektonických řešení v oblasti udržitelnosti, cirkulární ekonomiky, využívání zdrojů a biodiverzity.

Cesta životem s ADHD

Kniha pro rodiče, kamarády, partnery či zaměstnavatele, ale samozřejmě i pro samotné lidi s ADHD (poruchou pozornosti s hyperaktivitou). Najdete v ní ucelený pohled na život lidí s ADHD a také tipy a inspiraci, jak efektivně komunikovat a spolupracovat v jednotlivých etapách jejich života.

Nebe nad tábořištěm v Botswaně

Nová pražská restaurace

AROMA DOCK:

Design nahrává pohodlí

Již brzy otevře v budově DOCK IN FOUR své dveře nová restaurace AROMA DOCK, která slibuje nejen špičkovou gastronomii, ale také vizuální požitek. O jedinečnou architekturu vnitřních prostor se postaral **designér a architekt Ondřej Kamenický**, jehož návrh dokonale propojuje nevtíravý a decentní interiér s vzdušným exteriérem. Na návštěvníky restaurace tak dýchne pocit volnosti a přirozenosti. AROMA DOCK se stane novým přírůstkem do rodiny AROMA restaurací, ve kterých jste si již dříve mohli pochutnat v přízemí obchodního centra Quadrio a galerie Harfa.

Interiér s přístavní elegancí

Jakmile vstoupíte dovnitř, AROMA vás okamžitě pohltí svou jedinečností. „Tmavé tóny interiéru navozují nevtíravou atmosféru, která by měla hosta uklidnit a připravit na gastronomický zážitek,“ popisuje Ondřej Kamenický. Jistě vás na první pohled zaujmou vlny „řeky“, které se nachází v podhledu, či krásné kamenné obklady. Bary jako kovové lodní trupy s měděnými linkami a potrubím připomínajícím lodní kování pak stylově doplní motiv přístavu. Vodní téma také slouží jako vizuální doprovod pro rybí kuchyni, která bude důležitou součástí místního menu. Nechybí ani vysloveně luxusní prvky jako leštěný mramor, jehož chladný povrch kontrastně potlačuje nápadná vsudypřítomná zeleň symbolizující život a přírodu.

Originální design respektuje a rozvíjí genius loci daného místa. „AROMA vám i navzdory primárně ambientní náladě umožní nahlédnout také pod pokličku přípravy pokrmů,“ vysvětluje architekt. Poukazuje tím na otevřenou přípravu jídel a barové pulty, které upozorňují na to, co se děje za nimi, ale zároveň nezasahují do poklidné atmosféry.

Terasa ve stylu jachty

Zahrádka restaurace je také tak trochu uměleckým dílem. Architekt zvolil plachtové zastínění, které přináší lehkost a konceptuální hloubku. Tyto plachtové stínící prvky poskytnou pohodlí a zároveň opticky propojí restauraci s okolím. Hosté si tak budou moci nerušeně užívat příjemnou atmosféru přístavu a **jachetní paluby**, kterou jim budou připomínat „plachty“ použité na terase.

Design a komfort v harmonii

AROMA DOCK je místem, kde se podařilo propojit design původně inspirovaný industriálním zaměřením a vzhledem někdejších libeňských doků s komfortem pro hosty. Ti si tak v restauraci mohou nejen dopřát delikátní pokrmy ze středomořské kuchyně, domácí pastu, pizzu a čerstvé ryby, ale také v prostorách s útulnou přístavní atmosférou **dokonale odpočinout.**

Na návštěvě: foodora

Kdo by si občas neobjednal jídlo z oblíbené restaurace na oběd do kanceláře nebo domů na večeri, když není čas nebo nálada vařit či vyrazit ven? Pokud také patříte mezi fanoušky rychlého doručení hotových pokrmů takřka až na stůl, je velká šance, že jste už někdy využili služeb značky **foodora**, dříve známé jako Dáme jídlo. Pojďte společně s námi nahlédnout, jak to vypadá v kancelářích největší platformy pro rozvoz jídla a nákupů v Česku. Provedl nás jimi **Petr Rak, Head of People**.

Rozhovor Jana Gerhátová
Foto archiv foodora

Jak dlouho už foodora sídlí v DOCKu?

Vzhledem k tomu, že stěhování proběhlo ve stejném měsíci, kdy se narodil můj syn, vím, že od té doby uběhlo něco přes 6 let. To se mi dobře počítá... (smích) Navíc jsem měl celý projekt stěhování na starost, takže si ještě docela dobře pamatuju všechny detaily. To jsme tehdy ale ještě byli Dáme jídlo, na foodoru jsme rebrandovali asi před rokem.

Byl jste tedy přímo u zrodu nových kancelářů. Jak jste o jejich vzniku přemýšleli, na čem jste si dali nejvíce záležet?

Primárně jsme kladli důraz na dvě věci. Jednou z nich byl design. Jako mladá, cool a progresivní firma jsme chtěli, aby každý, kdo k nám přišel, cítil, že je v pořádku být neformální. Druhou věcí byla praktičnost a funkčnost. Nechtěli jsme malé uzavřené místnosti, ale naopak otevřené prostory umožňující lidem bavit se spolu naživo namísto na chatu. Důležité pro nás bylo i to, aby kolem nás byly další zajímavé firmy. Když jsme se sem přišli podívat poprvé, byla tady pouze budova DOCK IN TWO a kolem nic, respektive stavba. Dokonce jsme dostali ochranné přílby... (smích) Při rozhodování, zda se sem stěhovat, jsme trochu váhali, ale nakonec jsme vsadili na to, že se to tady časem rozroste a stane se z toho právě byznysové centrum, což se povedlo. Takže to dopadlo tak, jak jsme si přáli.

Co bylo nakonec rozhodujícím faktorem pro výběr DOCKu? Krásně upravený areál tady ještě nebyl, byla to tedy spíše blízkost ke Karlínu?

To ano, a také jsme chtěli něco nového s možností od začátku si vše upravit podle našich představ. Na mnoha jiných prohlíd-

kách, kterých jsme se účastnili, to nebylo možné, protože ty budovy a kanceláře už byly vlastně hotové.

Vnímáte dnes, ve své stávající podobě, zdejší prostředí jako něco, co můžete prezentovat jako zaměstnanecký benefit?

Sto procentně. Mám krásné srovnání z HR – v původní kanceláři, která byla opravdu nejvýše průměrná, se nám nábor nových zaměstnanců dařil mnohem hůře než tady. Sem uchazeč přijde a bezprostředně vnímá místní kulturu, okolí, vidí venku Vltavu s lodkami... To opravdu pomáhá.

Mluvíte o tom, že foodora je mladá, cool a neformální značka. Máte prostor i pro seniornější zaměstnance?

Tím jsem spíš myslel to, že si stále zachováme start-upovou atmosféru, i když jsme už součástí korporace. Naopak, podporujeme různorodost, což je také jedna z našich firemních hodnot. Je to také součástí našeho náboru. Snažíme se, aby kritéria jako věk, pohlaví a podobně vůbec neovlivňovala naši náborovou politiku. Myslím si, že to člověk pozná, když k nám přijde. Je zde mnoho mladých lidí, ale máme i zkušenější a seniorní zaměstnance; prostor je tady pro každého.

Z DOCK IN TWO jste se rozšířili i do DOCK IN FOUR. Drželi jste se stejného designového stylu?

Využili jsme firmu, která nám dělala původní kanceláře, a je tam patrný stejný rukopis. Držíme se i stejných polepů a názvů zasedaček, aby to dávalo smysl, ale z praktického hlediska jsou nové kancelá-

ře trochu jiné. Máme tam totiž kontaktní centrum, kde lidé hodně telefonují, takže prostory jsou přizpůsobené většímu provozu a hluku.

Ptali jste se tehdy zaměstnanců, jak by si představovali své nové kanceláře, co by tam nemělo chybět a v čem by se cítili příjemně?

Máme pravidelný dotazník spokojenosti a jedna z otázek se přímo zaměřuje na pracovní prostředí. Z toho získáváme spoustu zpětné vazby. Například nedávno jsme kvůli lehké reorganizaci kanceláří zrušili silent room, což byla místnost, kde se vůbec nesmělo mluvit a musel tam být úplný klid na práci. V dalším kole feedbacku jsme se dozvěděli, že by ho zaměstnanci určitě chtěli zpátky, a tak ho máme zase, a navíc ještě lepší než dřív. Při rebrandingu jsme zase dávali zaměstnancům možnost hlasovat o názvech zasedacích místností. Ty jsou v souladu s našimi firemními barvami, takže je to i trochu edukativní. Každý tak ví, že jedna z našich barev se jmenuje Candy Pink a podobně.

Jaké inspirativní druhy místností nebo prostor ještě máte?

Ještě jednou zmíním silent room, který bych určitě všem doporučoval. V otevřených kancelářích máme samozřejmě tiché budky, ale v těch se vám nechce sedět třeba

dvě hodiny, takže pro delší práci využijete silent room. Budky jsou zase ideální pro telefonáty nebo meetingy jeden na jednoho, ty větší mají i obrazovku. Máme také spoustu dalších sdílených prostor, což můžou být třeba jen dva uzavřenější gauče proti sobě. Ty jsou využívány hlavně pro méně formální setkání. Často také pořádáme meetingy na terase s nádherným výhledem, který si v DOCKu moc užíváme.

Které místo mají zaměstnanci nejradši?

Asi relax room, což je větší prostor, kde děláme i celofiremní meetingy. Máme tam dětský koutek, protože máme nejen dog-friendly, ale i kids-friendly kanceláře, fotbalček, skvělé gauče a vynikající kávu. Už jsem byl ve spoustě firem a zažil spoustu dodavatelů, ale musím říct, že tady se výběr kávy opravdu povedl. Do relax roomu si každopádně lidé opravdu rádi chodí odpočinout, dokonce tam často zůstávají i po práci a třeba využijí stahovací plátno, aby si promítali filmy.

Nabízíte nějaké další výjimečné zaměstnanecké benefity ve smyslu pracovního prostředí?

V pravidelném dotazníku spokojenosti jsme zjistili, že ženy jsou u nás méně spokojené než muži. Samozřejmě jsme to nechtěli nechat bez povšimnutí, tak jsme se jich v dalším kole ptali, co by se jim u nás líbilo, co bychom mohli zlepšit... Vzešlo z toho spousta věcí, ale jeden příklad za všechny – mít na toaletách k dispozici hygienické potřeby. Může se to zdát jako detail, ale zaměstnankyně si to od té doby opravdu chválí.

Jak se foodora staví k hybridním modelům pracovní doby, home office a podobně? Chtějí lidé chodit do kanceláří?

Snažíme se podporovat flexibilitu, protože si uvědomujeme, jak důležitá výhoda to je na trhu práce. Zároveň ale rádi vidíme lidi v kancelářích. Našli jsme pro to takový univerzální balanc, který pro většinu zaměstnanců spočívá v požadavku na tři dny v kanceláři, a dva dny v týdnu mohou pracovat z domova.

Využíváte v kancelářích nějaké inovativní technologie?

Dobře nám fungují tablety v zasedacích místnostech propojené s Google kalendářem. Když si přes něj v dané místnosti naplánujeme schůzku, místnost se automaticky rezervuje. Pokud na schůzku nepřijedeme, místnost se uvolní pro dalšího uživatele. To nám pomáhá pracovat dynamicky. Dále se snažíme do všech zasedaček zařadit speciální popisovatelné televize s integrovanými nástroji pro videokonferenční hovory, které také řadu věcí významně usnadňují.

Jak by se měl cítit člověk, který poprvé vstoupí do Vašich kancelářů?

Že je to neformální, rodinné, přátelské a cool místo, kde si na první pohled řeknete: „Toho chci být součástí!“

Děkujeme za rozhovor.

Kampot: Srdce Kambodže a rodiště nejlepšího pepře světa

Text .pepper.man Aleš Filip
Foto .pepper.field

60 let je průměrná
životnost pepřovníku

3 roky trvá, než
pepřovník znovu plodí

1 hrneček červeného pepře
vyprodukuje farma za den

Stejně jako pravé šampaňské pochází jen z jediného místa na světě, tak ani pravý Kampotský pepř nenajdete nikde jinde než v Kampotu, jedné z provincií Kambodže. Toto království v jihovýchodní Asii je plné kontrastů. Země, jež zažila v nedávné minulosti hrůzy pod vedením generála Pola Pota a jeho Rudých Khmerů, současně ukrývá „černé zlato“. K nám ho začal dovážet projekt .pepper..field, a to jako první a jediná česká firma za fair & direct trade podmínek.

Jednoho dne se Klára, spoluzakladatelka .pepper.field, právě se připravující na svou obvyklou cestu ke zdroji vzácných pepřových kuliček, zeptala mě a kolegů Lukáše a Tomáše: „Co kdybyste jeli s námi? Konečně byste poznali farmáře, pepřová pole a vůbec všechno, co nám pomáháte celé ty roky dělat.“ Taková nabídka se neodmítá, a tak jsme začali balit taky.

Naši vstupní bránou do Kambodži je město Siem Reap. Jakmile jsme aklimatizovaní, objednáme tuk-tuk a jedeme se podívat na slavný Angkor Wat – nejrozsáhlejší náboženský komplex na světě. Krásu památek večer lehce kalí přilehlé barové ulice plné neonů. Dál zamíříme na jih, na krásné ostrovy s panenskými plážemi. Odtud je to už jen kousek do naší cílové destinace.

Během přesunu do Kampotu se setkáváme s Klárou a druhým se zakladatelů .pepper.field, Davidem, půjčujeme si skútry a **vyrazíme za „naši“ farmářkou Tov Bora**. Pravidla silniční dopravy jsou jasná – kdo troubí, ten jede! Bokorské hory máme brzy daleko za zády, odbočujeme na oranžovou prašnou cestu a tušíme, že naše původně bílé ponožky už nikdy původní barvu nenabudou. Po 3 hodinách jsme na místě. Podle .pepper.triček nás všichni místní poznávají a mávají, děti se nahlas smějí, když jim zatroubíme.

Tov nás vítá s manželem, dvěma dcerami a jejich dědečkem. Tři synové jsou v práci ve městě, nejmladší dcera ve škole. „Kolik slepic mám zabít a uvařit?“ ptá se farmářka, která je v našem fair trade družstvu už od samého začátku. Pohostit slepic je největší pocta, jaké se nám může dostat od lidí, kteří žijí v chatrči a jsou téměř soběstační. S díky ji ubezpečujeme, že ovoce a kokosy nám budou bohatě stačit. Teď je řada na nás a předáváme dárky, co jsme přivezli: sušené švestky dělají dojem, protože tohle ovoce Khmerové neznají, a i když je dcerám Tov 13 a 15 let, **zamilují si pexeso**. Neuvěřitelná radost, když najdou stejný obrázek, a krásný hlasitý smích, když narazí na zvíře, které nikdy předtím neviděly.

Povídáme si, jak se daří rodině i rostlinkám na poli. Všichni jsou zdraví, moc se těší z naší společné práce a děkují za jistotu, kterou celé rodině .pepper.field dává. Hned také dostáváme ochutnat čerstvou úrodu červeného a bílého Kampotského pepře, popijíme čerstvý kokos, houpeme se v hamace a ještě jdeme na obhlídku obydlí a okolí. Dole je kuchyně a pokoj na oblékání, nahoře společná místnost na spaní (spí se jen na dřevěných fošnách). Sprcha a záchod jsou za chatrčí, **o tekoucí vodě si nechte zdát** – místo hadice s hlavicí mají džber s miskou. Záchod je turecký, obhnaný stlučenými plechy.

Slunce už je vysoko na obloze a my po tříhodinové návštěvě nasedáme na skútry a jedeme na pole. Slovy „**Chum Reap Sour!**“ neboli klasický dobrý den zdravíme prezidenta pepřové asociace, která sdružuje naše farmáře. Přidáváme spojené dlaně a hluboký úklon – i díky tomuto muži pomáháme v konečném důsledku zlepšovat životní úroveň téměř 2 000 lidí.

Zatímco David usedá k pracovnímu rozhovoru, Klára nám ukazuje, jak to na farmě funguje. Kampotský pepř roste podobně jako náš chmel: šlahounovitý keř se pne po dřevěném kůlu 3–5 metrů do výšky. Každá rostlina je obspaná pepřovými stonky, které vypadají jako malé trsy hroznů. Po jejich sesbírání začíná mravenčí práce u třídícího stolu. „Ony ten pepř přebírají fakt **kuličku po kuličce?!**“ neubráníme se údivu. Osm krásných pracovníků sedí u jednoho stolu a každá má ošatku, do které dávají zelené kuličky pepře, hezky jednu po druhé. Tento nezralý pepř je třeba oddělit od stonku a připravit na pomalé sušení na slunci.

Každý si postupně zkusíme třídít, co oloupeme. Sem tam naražíme na zralejší načervenalou kuličku. „Ty dávejte sem do misky,“ ukazuje nám jedna z pracovníček, aby je poté mohli na několik dní namočit do vody, a pak **ručně oloupat pinzetou** a získat tak pepř bílý. Červený pepř teprve dozrává na polích. Každý den je třeba celou plantáž procházet, krásně zralé kuličky najít a opatrně utrhnout. „Je to těžká práce, ale krásná,“ dozvídáme se. Neposedné zelené kuličky postupným sušením ztvrdnou a ztmavnou na pepř černý.

Sklizeň zeleného pepře
za jeden den

Třídění pepře probíhá
kuličku po kuličce

Dva nejzajímavější druhy
Kampotského pepře

Tropické slunce se opírá do plechové střechy a my si přestáváme stěžovat na kancelářskou práci. „**Jde vám to dobře, ale moc pomalu,**“ smějí se nám zkušené přebíračky a posílají nás, ať se jdeme podívat mezi pepřovníky. Procházíme se záplavou zeleně v úhledných řádcích a sem tam si uzbodeme kuličku. „Ze tady vidíte pavučiny a okousané listy, je správně. Hnojí se tady výhradně přírodním hnojivem od krav a netopýrů. A to nejen tu, ale v celé zemi. Jinak by sem chemii přinesly monzunové záplavy a úroda by to znehodnotilo,“ říkají nám místní.

Pracovní rozhovor už končí a pan prezident nám před rozloučením dává ochutnat novou várku fermentovaného pepře. Dělá ho s rodinou a chválí se, že ještě vylepšil recepturu. Dáváme mu za pravdu, je špičkový, a tak ihned odebíráme vzorky a posíláme je do soutěže **Great Taste do Londýna**. O několik měsíců později se dozvíme, že stejně blažený pocit, jako jsme při ochutnávání měli my, měla i porota Guilds of Fine Food – tento produkt získává **tři ze tří hvězd** za vynikající chuť.

Slunce se kloní k obzoru, musíme vyrazit nazpět. Jízda v noci už je víc adrenalin než zážitek. Rozloučení „**Orkoon big-big!**“ se stalo naší mantrou. Mix khmerštiny a angličtiny se dá přeložit jako „**Díky nastotisickrát!**“

Pár posledních dnů naší cesty trávíme v hlavním městě. Když dopoledne vyrazíme do muzea genocidy, odpoledne už nemáme sílu na nic. Taková nelidskost... Sedíme na střeše hotelu a přemítáme o všem, co jsme za tři týdny viděli, ochutnali, zažili.

Phnompenh se s námi loučí západem slunce nad soutokem řek Tonlésap a Mekongu. V Kambodži jsme nechali jedny rozbité brýle a kousek srdce.

Z této červené kuličky
bude bílý pepř

Zleva pepper.team:
Lukáš, Tomáš, Klára, Aleš

Pepřové pole v ústraní
Bokorských hor

Ať balkóny ožijí

Plynové venkovní ohniště Jefferson
19 975 Kč
www.ratanovysvet.cz

Ratanové křeslo Kave Home Tika
9 671 Kč
www.designovynabytek.cz

**Plastová konvička na zalévání 1,5 l
Esschert Design (2 ks)**
399 Kč
www.bonami.cz

Vermikompostér Uralive
3 190 Kč
www.eshop.kokoza.cz

Džbán Ananas modrý kouř
990 Kč
www.florianovahut.com

**Přenosná exteriérová LED svítidla Elo,
střimávací (2 ks)**
2 549 Kč
www.westwing.cz

Dřevěný podtáček
Od 50 Kč
www.wood-style.cz

Kovový květináč Frank (2 kusy)
1 235 Kč
www.interierove-doplňky.eu

Které zvířátko se schovalo?

spoj všechna čísla
a zjisti, kdo se schoval na rozkvetlé jarní louce

za odměnu
zvířátko
vybarvi

